

2026 m. sausio 15 d. galerijoje „Meno niša“, kurią remia Vilniaus miesto savivaldybė, atidaryta jau keturiolikta jauno menininko **PAULIAUS ŠLIAUPOS** (g. 1990 m.) darbų paroda „**Stebintis peizažas**“ (finansavo Lietuvos kultūros taryba).

Gimęs geologų mokslininkų dr. Rasos ir habil. dr. Sauliaus Šliaupų šeimoje, neseniai mus palikusio geologo dr. Aleksandro Šliaupos vaikaitis Paulius nuo vaikystės vasaras leido senelių sodyboje prie Merkio ir išsiugdė glaudų ryšį su gamta bei aiškų suvokimą, kad gamta, nors ir esame jos dalis, mus pranoksta. Jis baigė tapybos bakalauro ir skulptūros magistro studijas Vilniaus dailės akademijoje bei poakademinės medijų meno magistro studijas Karališkojoje dailės akademijoje (angl. *Royal Academy of Fine Arts*, KASK) ir Aukštajame dailės institute (angl. *Higher Institute for Fine Arts*, HISK) Gente, Belgijoje.

Menininkas nuolat keliauja ir dalyvauja tarptautinėse meno rezidencijose „Fondation Fimincó“ Paryžiuje (Prancūzija), „M.A.P Heritage space“ Hanojuje (Vietnamas), „Centre Intermondes“ Prancūzijoje, „SIM“ Reikjavike (Islandija), „ARE Holland“ Enschedėje (Nyderlandai), „RAVI“ Lježo (pranc. *Liège*) mieste Belgijoje. 2022 m. Paulius laimėjo „ArtContest-22“ jaunųjų Belgijos menininkų konkurso ir „INPUT/OUTPUT-2023 Brugge“ pagrindinį prizą, 2024 m. – „Simultan“ technologijų festivalio prizą Rumunijoje.

Igytos patirtys ir pažintys atsispindi Pauliaus kūryboje. Jis kviečia peizažą stebėti ne kaip statiską vaizdą, o kaip fragmentišką, ideologiškai formuojamą ir nuolat kintantį procesą, kai pats stebėjimas jau yra įsitraukimas. „Man buvo svarbu atsakyti peizažą kaip stabilios, „neutralios“ kategorijos ir parodyti jį kaip struktūrą, kuri driekiasi per kūną, atmintį, technologijas ir galios mechanizmus“, – apie parodą pasakoja pats menininkas. Paskaitykime dar keletą jo minčių...

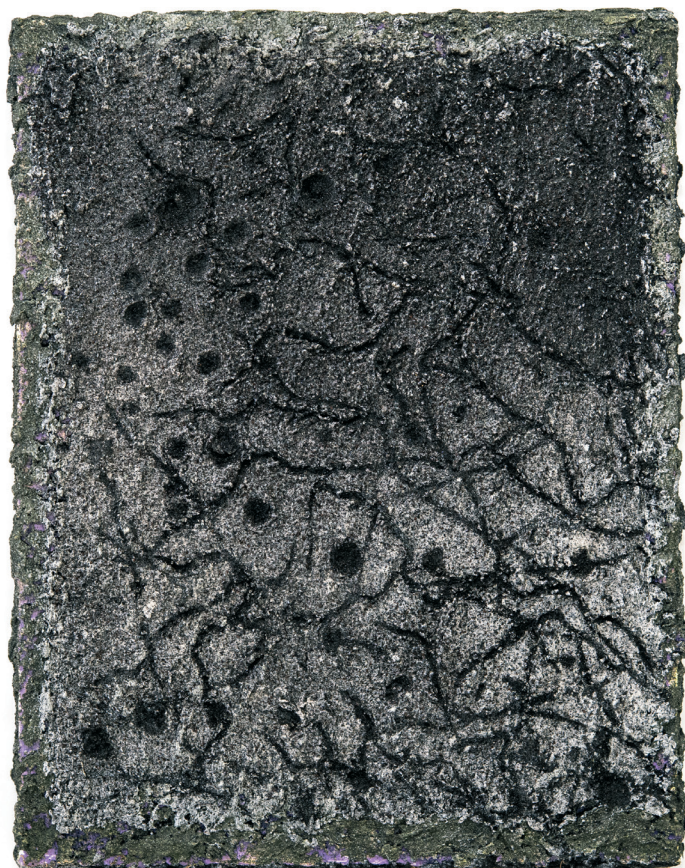
Paulius Šliaupa

STEBINTIS PEIZAŽAS

Mano ryšys su geologija nėra teorinis – mama, tėtis ir senelis yra geologai. Rinkdavome su tėčiu akmenis pajūryje, kelionėse, nuolat ieškodavau „ypatingų“ uolienų ar fosilijų, vis tikėdamasis rasti ką nors išskirtinio, gal net mokliškai reikšmingo. Apžiūrėjus į namus parsineštus pavyzdžius dažniausiai paaiškėdavo, kad mano radiniai – įprastos uolienos ar mineralai. Kartą Merkio upėje radau didelę medžio šaknį. Ištraukęs į krantą parsitempiau ją namo, o senelis apžiūrėjęs nusprendė ją pakabinti pavėsinėje kaip skulptūrą. Ši akimirka man svarbi iki šiol: gamtoje rastas medžio gabalas jam pasirodė toks unikalus, kad tinkamai jį pateikus tapo ypatingu objektu. Tada mažčiau, kaip rasti daugiau tokių paslėptų lobių... Šios patirtys išmokė suprasti, kad gamta dažniausiai mums kalba ne išskirtiniais, o sisteminiais pavidalais, ir vien mokėti juos pamatyti – neužtenka, reikia rasti būdą, kaip juos pateikti, kad atsiskleistų savitas jų grožis.

Ir į peizažą nuo vaikystės įpratau žvelgti ne tik kaip į topografinį vaizdą, bet iš sluoksnių, erozijos, nuosėdų kaupimosi, paviršiaus transformacijos procesų ir laiko sudarytą struktūrą. Peizažą suvokiame ne kaip foną ar sceną, o kaip gyvą, sluoksniuotą sistemą, kuri tęsiasi per kūną, per atmintį, per jautimus. Jis veikia mus, kaip ir mes veikiamo jį.

Savo darbus tapau sluoksniais – dengiu drobę dažais sluoksnis po sluoksnio ilgą laiką, leisdamas jiems kietėti, trūkinėti, kauptis. Paviršius formuojamas lėtai, panašiai kaip aplinkos sąlygų, šviesos, temperatūros veikiami kaupiasi nuosėdinė uoliena. Bandau kurti paviršius, kurie priešintųsi vienareikšmiui apibrėžimui. Mano darbuose sniegas, smėlis, vanduo ar dulės nėra simboliai – tai pagal savo fizines savybes veikiančios medžiagos. Dažnai darbuose naudoju smėlį ir natūralius pigmentus, taip pat spausdintus anksčiau skenuotų gamtos objektų 3D fragmentus. Jie ne dekoratyvūs elementai, o

ŽYMĖS. 46x36 cm; smėlis, pigmentai, tekstūrinė pasta, drobė, 2025 m.

TRACES. 46x36 cm; sand, pigments, texture paste, canvas, 2025

inkliuzus ar skirtingos sudėties sluoksnius primenantys struktūriniai intarpai.

Peizažas nebeapribotas tuo, ką matome, – technologijos seniai peržengė neutralumo ribą ir tapo tarpininkėmis tarp kūno, aplinkos ir galios santykių. Todėl gamta, technologijos ir žmogaus jutimai nebėra atskiri: jie persipina, veikia vienas kitą, perrašo. Kamera šiame santykyje nėra tik stebėtoja – ji tampa pažeidžiamu, prisitaikančiu, įtraukiamu į judėjimą kūnu. Vaizdo darbams dažnai renkuosi droną – ne dėl išpūdingos pers-

pektyvos, o dėl galimybės matyti reljefą kaip procesą. Skrydis virš Dzūkijos smėlynų, užšalusių ežerų ar urbanizuotų teritorijų leidžia stebėti paviršių kaip kintančią sistemą. Kamera fiksuoja ne objektus, o virsmą – vėjo pernešamas daleles, sniego kaupimąsi, ledo tirpimą.

Geologija išmokė mąstyti apie vieno žmogaus gyvenimo trukmę viršijantį laiką – Žemė išliks daug ilgiau, nei čia būsime mes. Mano tapybos motyvai kyla iš trumpalaikių, bet pasikartojančių, besikeičiančių gamtos

būsenų: drėgno dumblo suskeldėjimas į netolygias plokštumas, minkštoje dirvoje užsifiksavę laikini prisilietimai, skirtingų smėlio sluoksnių persimaišymas, žemę sukaustę ir trapias, permatomas struktūras kuriantys ledo sluoksniai, lėtai paviršius apraizgančios ir jų faktūrą keičiančios samanos. Tai beveik nepastebimi, laikini reiškiniai, išnykstantys vos pasikeitus temperatūrai, drėgmei ar šviesai. Tik trumpą laiką gamtoje truncančias būsenas bandau sustabdyti, išryškinti jų materia-

lumą ir trapumą, fiksuoti akimirkas, kurios savyje talpina nuolatinio virsmo procesą.

Šiandien, kai dėl technologinių ir klimato procesų kraštovaizdžiai taip sparčiai kinta, man svarbu išlaikyti stebėtojo žvilgsnį, ne tik matantį estetines formas, bet ir suvokiantį jų kilmę. Mano kūryba – tai bandymas parodyti, kad kiekvienas paviršius yra ilgo, dažnai nematomo proceso rezultatas. Galbūt tai ir yra pagrindinė sąsaja su geologija – pagarba lėtam laikui, sluoksniui ir medžiagai.

RŪŠYS 3. 22x17 cm; smėlis, pigmentai, moliuskų kriauklės, tekstūrinė pasta, drobė, 2024 m.

SPECIES 3. 22x17 cm; sand, pigments, limpet shells, texture paste, canvas, 2024